

РЕШЕНИЕ

№ 1221

гр. София, 26.02.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 9 състав,
в публично заседание на 16.02.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Камелия Серафимова

при участието на секретаря Анжела Савова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **5307** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Настоящото административно производство е по реда на чл.203 и сл.АПК, вр с чл.1 от ЗОДОВ и е в стадии след отмяна Решение на АССГ и връщането му за ново разглеждане от други съдебни състави с Решение № 2103/10.02.2020 г., постановено по адм.д. № 1016/2018 г. по описа на ВАС, III отделение с дадени задължителни указания да бъдат образувани отделни производства по всичките 74 отменени административни акта.

Настоящото производство е образувано именно вследствие на задължителните указания от страна на ВАС в отменителното му Решение.

Образувано е по искова молба на [фирма] [населено място] срещу Агенция“ Митници“ за заплащане на обезщетение в размер на 475,54 лева, представляваща обезщетение за пропуснати ползи под формата на законна лихва вследствие невъзможността на дружеството да ползва сума в размер на 1432 лева за периода от задържането на внесения депозит в размер на 1432 лева за периода от 23.06.2008 година до 15.03.2011 година ,настъпила вследствие отмяна на Решение № 585/07.10.2008 година на Началник Митница Аерогара С., ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на исковата молба - 31.10.2011 година до окончателното изплащане на сумата.

В исковата молба се твърди,че на 11.06.2008 г. е осъществен внос на стоки с ЕАД № Н0035200/11.06.2008 година и след извършена физическа проверка за част от стоките, служителите от отдел Тарифна политика са определили по-високи цени,

обективирани в Становище и въз основа на него митническите служители са приели декларацията, като определили депозит в размер на 1432 лева, изписан на ръка на лист 1 от Декларацията. За да освободи от митнически контрол стоките, на 23.06.2008 година дружеството е внесло определения депозит, след което стоката е освободена. Дружеството е поискало връщане на депозита, тъй като не е било съгласно с така определения допълнителен размер на вземанията, на 01.08.2008 година, но вместо да възстанови сумата, Началникът на Митница Аерогара С. определил нова по-висока митническа стойност на проверените стоки и с Решение №585/07.10.2008 година определил същата на 1432 лева и посочил, че по този внос е събран паричен депозит от 1432 лева. Решението е оспорено пред АССГ, който с Решение № 119/08.01.2010 година., постановено по адм.д. № 1876/2009 година отменил Решение №585/07.10.2008 година на Началник Митница Аерогара С.. Решението на АССГ е оставено в сила с Решение № 7824/28.06.2010 година по адм. дело № 2896/2010 година и след влизане в сила Решението на АССГ, събраният депозит е следвало да се освободи незабавно, но вместо това, той е възстановен на 15.03.2011 година и вследствие на това късно освобождаване на депозита ищецът е претърпял вреда от отменен административен акт, изразяваща се в пропусната полза, която е последица от незаконосъобразния акт, а при нормално развитие на нещата и при възможност да се използва посочената сума, дружеството би осъществило увеличаване на своето имущество, най-малко със сумата от 475,54 лева, като размерът на вредата е съизмерим с размера на пропуснатата печалба, но не по-малко от размера на законната лихва, като размерът на вредата е определен като лихва върху задържаната сума от 1432 лева за периода от внасяне на депозита – 23.06.2008 година до освобождаване на депозита – 15.03.2011 година. Иска се да бъде осъден ответникът да заплати посочените по – горе суми. .

В съдебно заседание, ищецът- [фирма]-гр.С., редовно уведомен при условията на чл.138,ал.2 АПК, се представлява от адвокат А., редовно упълномощена, която поддържа исковата молба на заявените основания и моли да бъде уважена. Заявява претенция за присъждане на разноски. Съображения относно основателността и доказаността на иска за обезщетение развива и в представената по делото писмена защита.

Ответникът по иска- Агенция “Митници“ редовно уведомен при условията на чл.138,ал.2 АПК се представлява от юрисконсулт А., редовно упълномощен, който оспорва исковата молба като неоснователна и недоказана по съображения ,както изложени в писмения отговор, така и в писмени бележки,депозирани по делото и заявява претенция за присъждане на юрисконсултско възнграждение.

СПП редовно уведомена при условията на чл.138,ал.2 АПК се представлява от прокурор Малинова, която намира исковата молба за неоснователна и недоказана и моли да бъде отхвърлена.

Административен съд София-град след като прецени събраните по делото доказателства, ведно с доводите и възраженията на страните,при условията на чл.142, ал.1 АПК,вр. с чл.188 ГПК, прие за установено следното:

На 11.06.2008 година е осъществен внос на стоки с ЕАД № Н0035200/11.06.2008 година и след извършена физическа проверка, за част от стоките, служителите от отдел Тарифна политика“ определили по-високи цени, обективирани в Становище, а въз основа на него, митническите служители приели декларацията и определили депозит в размер на 1432 лева, изписан на ръка на лист 1 от декларацията и за да

освободи от митнически контрол стоките, на 23.06.2008 година дружеството внесло определения депозит, след което стоката е освободена. Дружеството- ищец поискало връщане на депозита, тъй като не е било съгласно с така определения допълнителен размер на вземанията на 01.08.2008 година, но вместо да възстанови сумата, Началникът на Митница Аерогара С. определил нова по-висока митническа стойност на проверените стоки и с Решение №585/07.10.2008 година в размер на 1432 лева и посочил, че по този внос е събран паричен депозит от 1432 лева. Решението е оспорено пред АССГ, който с Решение № 119/08.01.2010 година, постановено по адм.д. № 1876/2009 година отменил Решение №585/07.10.2008 година на Началник Митница Аерогара С..Решението на АССГ е оставено в сила с Решение № 7824/28.06.2010 година по адм. дело № 2896/2010 година и след влизане в сила Решението на АССГ, събраният депозит е следвало да се освободи незабавно, но вместо това, той е възстановен на 15.03.2011 година.

По делото са приложени всички събрани в хода на производството доказателства, приложените към адм. дело №1876/2009 година по описа на АССГ, заверени копия на доказателства приложени по адм. дело № 9503/2011 година.

С оглед на така установената фактическа обстановка, Административен съд София-град намира предявената искова молба за процесуално допустима, подадена от легитимирана страна и при наличие на правен интерес от предявяване. Разгледана по същество, същата се явява доказана и основателна. Съображенията за това са следните:

Съгласно чл.7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица.Разпоредбата се съдържа в глава първа на [Конституцията](#), посветена на основните начала за държавно устройство, но същата не е пряк път за защита. Тя прогласява основен принцип, осъществяването на който трябва да се уреди със закон. Такъв закон е Законът за отговорността на държавата и общините за вреди. ЗОДОВ разграничи отговорността на два вида- отговорност за дейност на администрацията и отговорност за дейност на правозащитни органи, като в чл. 1.ал.1 от ЗОДОВ е посочено, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. По силата на алинея втора,исковете по ал.1 се разглеждат по реда,установен в [Административнопроцесуалния кодекс](#), като местната подсъдност се определя по [чл. 7, ал. 1](#)-искът за обезщетение се предявява пред съда по мястото на увреждането или по настоящия адрес или седалището на увредения срещу органите по [чл. 1, ал. 1](#) и [чл. 2, ал. 1](#), от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите

В разпоредбата на чл.203 АПК е регламентиран редът за предявяване на искове за обезщетения, а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди,причинени на граждани и юридически лица. Съгласно [чл. 4 от ЗОДОВ](#) длъжното обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на

държавния орган - т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално правни и процесуални норми. Отговорността не се презумира от закона, затова в тежест на ищеца е да установи наличието на кумулативно изискуемите се предпоставки за отговорността по [чл. 1 от ЗОДОВ](#) - незаконосъобразен акт, отменен по съответен ред, действие или бездействие на административен орган по повод изпълнение на административна дейност, настъпила вреда, причинна връзка между отменения акт, действие или бездействие и вредата. При липсата на който и да било елемент от фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл.1 от ЗОДОВ. Съгласно чл.205 от АПК,искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице,представявано от органа,от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинените вреди В РЕШЕНИЕ № 333 ОТ 13.01.2014 Г. ПО АДМ. Д. № 1253/2013 Г., III ОТД. НА ВАС е посочено, че“Нормата на [чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ](#) не прави разграничение от какъв незаконосъобразен административен акт следва да са причинени вредите, за да възникне субективното право на увреденото лице на обезщетение на това основание Материалноправната активна легитимация за ищеца произтича от факта на понесените върху правната му сфера вреди вследствие от действието на противоправния нормативен акт.Правопораждащият субективното право на обезщетение юридически факт е настъпилата в правната сфера на гражданина вреда, вследствие от незаконосъобразния административен акт. Корелативно от този момент възниква отговорността на държавата за тяхната обезвреда - пасивната материалноправна легитимация. От обективна страна също така отговорността на държавата по [чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ](#), вр. [чл. 7 от КРБ](#) не възниква и държавата не дължи обезщетение, ако са налице вреди, но те са причинени от административен акт, който не е противоправен. Принципът на правовата държава /[чл. 4, ал. 1 от КРБ](#) не допуска да е налице период от време - между възникването на вредите и решението за отмяна, през който гражданинът да търпи вреди и да няма субективно право да ги обезщети, а държавата да няма отговорност да ги овъзмезди чрез заплащане на обезщетение. Това не е допустимо нито в областта на гражданското право, нито в областта на административното право. Правото на обезщетение възниква от момента на увреждането, което е в резултат от действие на акт, противоречащ на закона. От възникване на правото на обезщетение възниква отговорността на държавата.Активната процесуална легитимация, отнасяща се до упражняване на възникналото вече субективно право, за разлика от самото субективно право възниква от момента на отмяната на административния акт като незаконосъобразен. [Член 204, ал. 1 от АПК](#), който сочи, че искът може да се предяви след отмяната на административния акт по съответния ред, регламентира само активната процесуална, но не и материалноправна легитимация.

Предявен след отмяната на акта по съответния ред, искът цели да обезщети вреди, възникнали преди това, възникнали по време на действието на акта, от момента на тяхното причиняване. В подкрепа на това становище е следното обстоятелство: когато нормативният акт страда от толкова тежък порок, водещ до неговата нищожност, предварителна отмяна не е необходима, нито е необходимо предварително обявяване на нищожността“.

От така очертаната разпоредба е видно, че искът е осъдителен и с него се цели възмездяване на лицето,претърпяло вреди вследствие на незаконосъобразни актове,

действия и бездействия. Но отговорността на държавата не е безусловна. За да бъде ангажирана, то следва да бъдат налице визирани в чл. 1 от ЗОДОВ предпоставки-незаконнообразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, вреда от такъв административен акт, причинна връзка между постановения незаконнообразен акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат.

В настоящия случай на първо място, искът е насочен срещу надлежен ответник-Агенция „ Митници“, която е юридическо лице и надлежен пасивно легитимиран ответник по иска. Това е така, защото на първо място, длъжностното лице, издало решението за определяне на нова митническа стойност на стоки, вносни от ищца е Началник Митница Аерогара С., но самият Началник Митница Аерогара С. не е юридическо лице, а административен орган. На второ място, съгласно действащия по време на издаване на Решението за определяне на нова митническа стойност Закон за митниците в чл. 7 от същия е посочено, че Митническата администрация е централизирана административна структура, организирана в Агенция "Митници" към министъра на финансите, която е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище С. Агенция "Митници" е структурирана в Централно митническо управление и митници. Общата и специализираната администрация в Централното митническо управление са организирани в дирекции., Митницата е структурирана в териториално митническо управление и митнически бюра и/или митнически пунктове. Агенцията е структурирана в Централно митническо управление и в териториални дирекции: Тракийска, Югозападна, Д., С. морска и Ю. морска/ сега действащата редакция.. Митницата е административно звено в структурата на Агенцията, а Началникът на митницата е третостепенен разпоредител с бюджет към министъра на финансите. Митницата е структурирана в териториално митническо управление, митнически бюра и/или митнически пунктове. Структурата и числеността на персонала в териториалното митническо управление, в митническите бюра и в митническите пунктове се определят със заповед на директора на Агенцията/ към момента на издаване на решението. На следващо място, пасивно легитимирани по тези искове са съответните държавни органи - юридически лица, а не техните териториални поделения или обособени структури без правосубектност тъй като по исковете за обезщетяване на вреди, причинени на граждани, пасивно легитимиран е държавният орган, с който длъжностното лице, причинител на вредата, е в трудови или служебни правоотношения. Отговорността на държавния орган се обосновава с качеството му на възложител на работата, която се извършва в негов интерес, и с правото му на подбор на съответните длъжностни лица за изпълнение на определени трудови или служебни функции. Към момента на издаване на Решението отново тогава действащият Закон за митниците също не е предвиждал качеството на юридическо лице на съответния Началник на Митница, а отново Агенция "Митници" е била юридическо лице и в този смисъл няма промяна в юридическото лице, което следва да бъде пасивно легитимирано като ответник по иска.

Събраните по делото доказателства сочат, че ищецът претендира заплащане на обезщетение за претърпени имуществени вреди- пропуснати ползи под формата на законна лихва, вследствие отмяна на Решението на Началник Митница Аерогара С. и невъзстановяване на внесен депозит в размер на 1432 лева от датата на влизане в сила

на Решението за отмяна в по-късен момент и от задържането на сумата, лицето е претърпяло имуществени вреди – пропуснатата полза.

В конкретната хипотеза, действително е налице отмяна на акт, който е издаден в резултат на административна дейност- отмяна на Решение на Началник Митница Аерогара С. и вследствие на тази отмяна ищецът е претърпял имуществени вреди под формата на пропуснатата полза в размер на 475,54 лева.

Безспорно издаденото Решение за определяне на митническата стойност и внесеният преди неговото издаване депозит в размер на 1432 лева се намират в отношение на обуславяща причина и следствие—ако не бе внесен депозитът, то стоките, поставени под митнически контрол нямаше да бъдат освободени. Това е така, защото това задължение произтича пряко от чл. 80, ал. 1 от ЗМ действащ в редакцията към датата на вноса/, според който когато приемането на митническата декларация поражда митническо задължение, вдигането на стоките, включени в тази декларация, се разрешава само ако митническото задължение е заплатено или обезпечено. Внесеният депозит в пари представлява обезпечение, осигуряващо плащането на митническото задължение /чл.190 от ЗМ, в относимата редакция/. Това предназначение на депозита се установява от вписаното във вноския документ основание чрез посочване на номера на ЕАД, а връзката между учредения депозит и допълнително установените с Решение № 585/ 07.10. 2008 година публични задължения следва от самия текст на акта, с който ищецът е задължен да заплати публични задължения в размер на 1432 и размерът на събрания депозит и на допълнително установените публични задължения напълно съвпадат, и е постановено усвояване на внесения депозит за погасяване на тези задължения. Наред с това, учредяването на обезпечение за задълженията по процесния ЕАД за стоките, по които е определена нова митническа стойност, респективно на това допълнителни публични задължения, с отмененото Решение № 585/07.10.2010 година обуславя пряка причинно-следствена връзка между отмяната на акта и претендираните имуществени вреди. Този факт се потвърждава и от Допълнителното заключение по съдебно-счетоводната експертиза от 10.09.2014 година, прието в открито съдебно заседание на 18.09. 2014 година. по адм. д. №9503/2011 г. на АССГ, в което вещото лице е посочило, че размерът на депозита е обвързан с определената нова по-висока митническа стойност на стоките, което е сторено въз основа на становище на Отдел „Тарифна политика“ при Митница Аерогара- С. след направен анализ на представителна извадка от системата „Тримикс.“, а внасянето на депозита на по-ранна дата от определяне на размера на публичните задължения според новата митническа стойност на стоките, или след датата на освобождаване на стоките, не дискредитира наличието на пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между внесения депозит и отменения индивидуален административен акт. Вещото лице е установило, че учредените от ищеца депозити са усвоени за обезпечаване на възникналите митнически задължения за ДДС и лихви и разликата между декларираната и новата митническа стойност на стоките формира нова данъчна основа за облагане с ДДС, респективно определя митническо задължение за довносяне, което се явява определеният размер на депозита и само по себе си това потвърждава наличието на този елемент от фактическия състав на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Обстоятелството, че внесените от ищеца през 2008 година депозити до тяхното възстановяване през 2010 година и 2011 година са останали като депозити, не може да доведе до извод, че не е налице пряка причинна връзка между издаденото и отменено Решение за определяне на митническата стойност и заплатения депозит по-рано, а и от там до липса на причинна връзка между отменения незаконосъобразен акт и претендираната вреда, защото без значение е дали същите са взети под отчет съгласно чл.205 ЗМ /в

редакцията, действаща към момента на внасяне на депозита/, или са останали счетоводно отразени като депозити, пряката им връзка с допълнително установените публични вземания с Решение № 585/07.10.2008 година е налице. Това е така защото, по силата на 197, ал. 1 от ЗМ / в редакцията, действаща към момента на възникване на митническите задължения/ обезпечението не се освобождава, докато митническото задължение, за което е било представено, не се погаси или може да възникне отново. Обезпечението се освобождава незабавно, след като митническото задължение се погаси или вече не може да възникне. Отмяната на акта има обратно действие, т.е. с обратна сила отпадат разпоредените с него задължения за допълнителни публични вземания, респективно на това учреденият във връзка с тях депозит. С отмяната на акта за задълженото лице възниква право на възстановяване на сумите, внесени във връзка с него, т.е. възстановяване на внесените депозити. Съгласно легалното определение по чл. 235, § 1, б. "а" от Регламент /ЕИО./ № 2913/92 „Възстановяване“ е връщане в пълен или частичен размер на заплатените вноски или износни сборове. Възстановяването или опрощаването на вноски или износни сборове се разрешава след подаването на молба пред съответното митническо учреждение преди изтичането на срок от три години, считано от датата, на която длъжникът е бил уведомен за тези сборове. Когато митническите органи установят самостоятелно в този срок някое от обстоятелствата по § 1, първа и втора алинея, те пристъпват служебно към възстановяване или опрощаване /чл. 236, § 2 от Регламент /ЕИО/ № 2913/92/.

В конкретната хипотеза, спорът се свежда до това дали ищецът изобщо има право да претендира този вид вреди под формата на законна лихва, явяваща се пропуснатата полза и дали единственият ред за тяхната обезвреда е редът, предвиден в чл.1 от ЗОДОВ, Настоящият съдебен състав намира, че предвид факта, че не налице друг ред за защита на засегнатото лице нормата на чл.8, ал.3 от ЗОДОВ не може да намери приложение, защото нито специалният Закон за митниците, нито Регламент /ЕИО./ № 2913/92/приложим към момента на възникване на задължението/ уреждат специален ред за търсене на претендираната обезвреда и вярно, е че , чл. 235 и чл. 236 от Регламент/ЕИО № 2913/92 уреждат ред за подаване на молба за възстановяване на митните сборове и по аргумент на чл. 241 от него, митническите органи следва да постановят решение за възстановяване, но този ред е неприложим, тъй като утежняващият административен акт е отменен по съдебен ред и възникналото от неговата отмяна задължение за възстановяване на внесените депозити е изпълнено на 15.03.2011 година, основанието за обезщетяване на твърдяната имуществена вреда поради неизползване на паричните средства от момента на тяхното внасяне на 23. 06. 2008 година до възстановяването им на 15. 03. 2011 година е по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ/ В този смисъл е Решение № 1182 от 24. 01. 2020 г. по адм. д. № 2928/2018 г. на ВАС, III-то отделение, постановено по идентичен случай и между същите страни.

Ето защо, въпреки че задължението за внасяне на определения депозит предхожда издаването на решението за определяне на митническата стойност, той не прекъсва причинно-следствената връзка между незаконосъобразния акт на държавния орган и претърпяната вреда. Внесените депозити са *conditio sine qua non*/ условие, без което не може/ и служи като единствено фактическо основание за извършване на митническото тарифиране и е предпоставка за освобождаване на стоките от митнически контрол. Направеният разход за внесен депозит е в пряка връзка с незаконосъобразното решение и ако то не бе издадено, ищецът не би претърпял вреда- пропуснатата полза. Единствената възможност на ищеца да възстанови направените разходи/ суми/, с които безспорно е намалено имуществото му, е тази да претендира обезщетяването им по реда на ЗОДОВ/ .

В случая и при казаното по-горе, доказва се, че вредите са пряка и непосредствена последица от отмяна на Решението на митническия орган и безспорно е налице причинна връзка по [чл. 4 от ЗОДОВ](#).

Легална дефиниция на тези понятия“ пряка и непосредствена последица“ от увреждането, законодателят не е дал нито в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, нито в чл. 51 от действащия Закон за задълженията и договорите, към който препраща параграф 1 от ПЗР на ЗОДОВ, нито в действалия от 1893 до 1950 г. Закон за задълженията и договорите, нито в други нормативни актове от действащото право. Както правната теория, така и съдебната практика обаче е приела критерии, от които да се изхожда при дефинирането на тези понятия. Според правната доктрина водещи при определянето на съдържанието на понятията „пряка и непосредствена последица“ са теорията за равноценността, според която един факт е причина за резултата, когато, ако този факт е липсвал, то резултатът не би настъпил, и адекватната теория, съгласно която причина са тези условия, които причиняват резултата нормално, типично, адекватно, а не по изключение.

В практиката на Върховния касационен съд, изразена в Решение № 81/27.1.2006 г. по гр.д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, Решение № 129/25.07.2005 г. по гр.д. № 2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че “...непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите“.е налице причинна връзка по [чл. 4 от ЗОДОВ](#). Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоправния резултат. В конкретния случай, вредите, които се претендират не са пряка и непосредствена последица от отмяната на Двете решени яна КЕВР. Вредата е неблагоприятна последица, която накърнява правната сфера на едно лице. Вредите се делят на две големи групи: имуществени (материални) вреди и неимуществени (морални) вреди. Имуществените вреди накърняват имуществената сфера на лицата. Това са правото на собственост, ползване, строеж, сервитут, правото на надстройкаване, пристроя ване, подстройкаване, различните субективни права на вземане, наследствени права и т.н. При договорната отговорност се носи отговорност за имуществени вреди. От своя страна, имуществените вреди се делят на претърпени загуби и пропуснати ползи. Претърпяна загуба е онази разлика в имуществото на лицето, която се получава след неизпълнение на задълженията на другата страна по договора и при нея се съпоставя наличното имущество на изправната страна по време на възникването на задължението и наличното имущество на страната след неизпълнението на задължението и тази разлика се нарича претърпяна загуба. Пак в ТР № 1/15.03.2017 година на ВАС е посочено, че делата за обезщетения по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ са искиви производства, те се развиват по правилата на ГПК, доколкото материята не е уредена от АПК, и в тях страните могат да представят всички относими доказателства в подкрепа на твърденията си, да навеждат всякакви доводи в тяхна защита, да правят възражения и да се защитават с всички допустими от закона средства. Институтът на обезщетението от неопозволено увреждане не е и не може да се превърне обаче в средство за неоснователно обогатяване, поради което и съдът, спазвайки принципа на справедливостта и съразмерността, следва да присъди само и единствено такъв размер на обезщетение.

Имуществената вреда може да се заключава и в това, че лицето **пропуска да осъществи една полза – че пропуска да увеличи имуществото си, макар да са**

съществували всички изгледи за това. Деянието го лишава от тази възможност—от една сигурна облага. Според Тълкувателно решение

№3/ от 12 декември 2012 година на ОС на ГК и ТК на ВКС, неточното изпълнение на договорните задължения поражда правото на кредитора да иска от длъжника изпълнение заедно с обезщетение за забавата или да иска обезщетение за неизпълнение (чл. 79, ал. 1 ЗЗД). Съгласно разпоредбата на чл. 82 ЗЗД, регламентираща обема и границите на отговорността за вреди от виновно неизпълнение на договорните задължения, обезщетението обхваща всички причинени вреди, които са пряка и непосредствена последица от неизпълнението и са могли да бъдат предвидени при пораждаване на задължението, като при недобросъвестност на длъжника – обезщетението обхваща всички преки и непосредствени вреди. Според посочената разпоредба, подлежащите на обезщетяване имуществени вреди са два вида – претърпяна загуба и пропуснатата полза. Както в правната доктрина, така и в съдебната практика, пропуснатата полза се дефинира като неосъществено увеличаване на имуществото на кредитора.

Установяването на пропуснатата полза се основава на предположение за състоянието, в което имуществото на кредитора би се намирало, ако длъжникът беше изпълнил точно задължението си, съпоставено с имуществото му към момента на неизпълнението. Тъй като пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването.

Пропуснатата полза е елемент от фактическия състав, пораждащ правото на обезщетение. Поради това и при липса на изрично установена в закона презумпция за настъпването ѝ, пропуснатата полза не се предполага, а следва да бъде доказана в процеса. Само ако бъде доказано, че при точно изпълнение на длъжника имуществото на кредитора е могло да бъде увеличено, ще бъде постигната целта на предвиденото в чл. 82 ЗЗД обезщетяване – да се поправят претърпените от кредитора вреди, без да се допусне обогатяването му за сметка на длъжника. На обезщетяване подлежат не всички пропуснати от възложителя ползи, а само тези, които са били предвидими за страните по сделката към момента на пораждаване на задължението и са пряка и непосредствена последица от неговото неизпълнение. Това са ползите, чието пропускане, с оглед специфичните за случая обстоятелства и при проявена грижа на добрия стопанин/добрия търговец, страните са могли и са били длъжни да предположат и което е причинено именно от неизпълнението, т.е. което представлява негов необходим и закономерен резултат. Освен фактите, относими към основанието на претенцията – пропускане на твърдяната полза, предвидимост на същата към момента на пораждаване на задължението, респ. недобросъвестност на длъжника и причинна връзка между пропуснатата полза и виновното неизпълнение на длъжника, на доказване от страна на кредитора подлежи и размерът на пропуснатата полза, като се съобрази, че по отношение на размера изискването за предвидимост не се отнася. Когато за целите на обезщетението, при определена категория пропуснати ползи законодателно е нормиран начина на определянето им, съвместяващ принципите и критериите за оценка, възприетата с нормативен акт методика е приложима.

В практиката на ВАС е застъпено становището, че установяването на пропуснатата полза се основава на предположение за състоянието, в което имуществото би се намирало, в случай че незаконосъобразният акт или действие, респ. бездействие, не бе рефлектирал върху него, съпоставено с имуществото към момента на увреждането. Само ако бъде доказано, че единствено по причина на въздействие

върху имуществото от страна на незаконосъобразния юридически акт то е могло да бъде увеличено, претенцията може да се приеме за основателна. В Решение № 5624 от 24.04.2014 г. по адм. д. № 12662/2013 г., III отделение на ВАС се посочва, че пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, поради което това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването. В Решение № 1154/ 29. 01. 2019 г. по адм. д. № 1338/2018 г., III отд. на ВАС е прието, че не може да се приеме за доказано, че дружеството със сигурност е щяло да реализира ползите, които твърди, че е пропуснало, които могат да се присъдят като имуществена вреда, само ако имат сигурен характер и са в пряка причинна връзка с отменения като незаконосъобразен акт.

Анализирайки всички приложени доказателства, както и дадените тълкувания в цитираните съдебни решения следва да бъде даден отговор на въпроса дали е имуществена облага, която ищецът със сигурност би реализирал, ако вредоносното действие не би настъпило, т.е. ако не следваше да учреди депозит за обезпечаване на митните сборове по Решение № 585/ 07. 10. 2008 година. На тази плоскост, независимо от това, че в основното заключение на съдебно- счетоводната експертиза по адм. дело № 9503/ 2011 година по описа на Административен съд София- град / вещото лице е приело счетоводните данни на дружеството за 2008 година. за налични свободни парични средства и реализирана печалба и чрез т.нар. просто тройно правило е определило размер на евентуалната печалба при евентуално влягане на паричните средства от депозитите в търговската дейност на дружеството от момента на тяхното учредяване до момента на тяхното връщане и необходимостта от влягане на паричните средства в търговската дейност на дружеството при съобразяване със свободните пазарни условия изключва пряката причинно-следствена връзка между незаконосъобразния акт и претендираната вреда, и следователно, евентуално влягане на сумата от 1432 лева търговската дейност на ищеца на 23. 06. 2008 година, в случай, че с нея не е било учредено спорното обезпечение, няма за свой сигурен и неизбежен резултат получаването на търговска печалба, като последната не притежава изискуемия сигурен характер и не се намира с пряка и непосредствена връзка с незаконосъобразния административен акт, което изключва възможността претендираната обезвреда да се съизмери с пропуснатата полза от нереализирана търговска печалба, то това само по себе си не води до извод, че ищецът не е претърпял имуществена вреда под формата на пропуснатата полза. Това е така, защото според задължителното тълкуване, дадено в Решение на СЕС от 18. 01. 2017 г. по дело C-365/15: Когато вносни сборове, в това число антидъмпингови мита, се възстановяват, тъй като са били събрани в нарушение на правото на Съюза — което запитващата юрисдикция следва да провери — за държавите членки е налице задължение, произтичащо от правото на Съюза, да заплатят на правните субекти, които имат право на възстановяване, съответните лихви, считано от момента, в който възстановените мита са платени от тези правни субекти. Ето защо размерът на пропуснатите ползи, които подлежат на обезщетение по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, поради техния сигурен характер, представлява лихвата за забава върху депозита от датата на учредяването му до датата на възстановяването на сумата, т.е. от 23. 06. 2008 година. до 15.03.2011 година, през който период ищецът незаконосъобразно е бил лишен от възможността да ползва за определен период от време собствените си средства, понасяйки вреди под формата на пропуснати ползи, съизмерими със законната лихва за забава и след влизане в сила на съдебния акт, с който е обявена незаконосъобразност на Решение № 585/ 07. 10. 2008 година е безспорно, че държавата дължи пълно репарирание на понесените

вреди и с оглед на спазване на принципите на равностойност, ефективност, пропорционалност, както и на правото на собственост, прогласено от чл. 17 от Х. на основните права на Европейския съюз /Х./ - ако някой бъде лишен от своята собственост в защита на обществения интерес, дължи му се справедливо и своевременно обезщетение за понесената загуба / В този смисъл е Решение № 1182 от 24. 01. 2020 г. по адм. д. №2928/2018 г. на ВАС, III-то отделение/.

Законната лихва върху сумата от 1432 лева за периода от 23. 06. 2008 година до 15.03.2011 г. е в размер на 475,54 лева/ факт, установяващ се от заключението по основната съдебно- счетоводна експертиза по адм. дело № 9503/2011 година.

Всичко това сочи, че ищецът е претърпял имуществена вреда, тъй като е бил лишен от възможността да разполага със сумата от 1432 лева и по този начин той е претърпял имуществена вреда- пропусната полза, която е пряка и непосредствена последица от отмяната на Решение № 585/07.10.2008 година. Вредата е доказана както по основание, така и по размер.Това обедняване/ пропусната полза/ безспорно е настъпило в имуществената сфера на ищеца и то в периода 23.06.2008 година до 15.03.2011 година.

Всичко това води до извод,че всички елементи от фактическия състав на отговорността, визирани в чл.1 от ЗОДОВ са налице, което прави исковата претенция основателна и доказана до размер от 475,54 лева.

Неоснователен е доводът на процесуалния представител на ответника по иска , че искът е погасен по давност. На първо място, т.4 то ТР №3/2004 година на ОСГК на ВКС сочи, че,при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението,както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане,е влизане в сила на решението,с което се отменят унищожавемите административни актове, при нищожните – това е моментът на тяхното издаване, а за незаконни действия, или бездействия на административните органи – от момента на преустановяването им.Това е така, защото началният момент на забавата за плащане на обезщетение за вреди от незаконни актове на администрацията, съответно на задължението за плащане на законна лихва, е моментът на влизане в сила на решението за отмяна на административния акт,тъй като тогава се счита завършен фактическият състав на имуществената отговорност по [чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди](#). В този смисъл е приетото по [Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по гр. дело № 3/2004 г.](#) на Общото събрание на гражданската колегия на Върховния касационен съд.От друга страна по аргумент от §1 от ДР на ЗОДОВ за неуредените въпроси се прилагат гражданските и трудовите закони. Давността като правен институт е уредена в ЗЗД – чл.110, според който с изтичане на петгодишна давност се погасяват всички вземания, за които законът не предвижда друг срок. Сочената от страна на процесуалния представител на ответника по иска кратка тригодишна давност не може да намери приложение, защото вземането за обезщетение не е от неизпълнен договор. На тази плоскост от влизане в сила на решението за отмяна на решението от 28.06.2010 година е започнал да тече петгодишният давностен срок за подаване на исковата молба, като в случая същата е подадена на 31.10.2010 година пред АССГ и съответно на това не е изтекъл предвиденият 5 годишен давностен срок. Обстоятелството, че искът е подаден първоначално за всички суми по всички решения, които са отменени не води до друг извод. Погасителната давност представлява *период от време, определен от закона, през който субективното право на кредитора не е погасено или казано иначе – не са настъпили юридически факти, които да погасят субективното право на вземане на кредитора.*

Погасителната давност като юридически факт (разбиран като бездействие на кредитора или ненастъпване на други погасителни обстоятелства) **не погасява правото на кредитора, а поражда материалното право на длъжника да откаже изпълнение**, което е насочено към кредитора. Това обаче не е процесуално право, тъй като за изтекла погасителна давност може да се изразява и извън съдебно, а не само в един съдебен процес. Правоотношението е материално-правно, защото то произтича от материално-правното правоотношение между кредитора и длъжника. Погасителната давност има за главна функция *привеждането в съответствие на правното с фактическото състояние* – с бездействието на кредитора фактическото положение е, че дадено право не се упражнява и следователно трябва да му се откаже възможността да си го търси по принудителен ред. Позоваването на изтеклата погасителна давност обаче не води до погасяване на самото субективно право, за разлика от придобивната давност, където позоваването на изтекла придобивна давност води до прекратяване правото на собственост за лицето, което не е упражнявало правото си.

Сроковете в крайна сметка създават дисциплина в гражданския оборот, тъй като стимулират кредиторите да упражняват правото си на вземане и допринасят за установяването на обективната истина. От друга страна, неприлагането на служебното начало при давността, дава възможност неблагоприятните й последици да зависят от волята на длъжника (той може и да отрече да се възползва от изтеклата придобивна давност). Общ принцип в прилагането на института на погасителната давност е, че с погасяването на едно вземане по давност не отпада дългът, а възможността за неговото принудително събиране. Предявяването на възражение за изтекла давност е право на длъжника, което той може да не упражни, а да изплати доброволно погасеното по давност задължение. В обратната хипотеза - при изтекла погасителна давност и след позоваване на този юридически факт, е налице основание за прекратяване на действията по принудителното изпълнение на публично държавно вземане от страна на публичния изпълнител. От момента на настъпване на основанието за прекратяване на принудителното изпълнение същото става недопустимо и следва да бъде прекратено.

По иска за присъждане на законната лихва върху сумата, считано от предявяване на исковата молба- 31.10.2011 година до окончателното изплащане на сумата.

Задължението за лихва има акцесорен характер и следва съдбата на главното вземане. Предвид основателността на иска за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди, то претенцията за присъждане на обезщетение за забава е основателна и подлежи на уважаване.

С оглед изхода на спора и съгласно нормата на чл.10,ал.3 от ЗОДОВ, ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Под разноски в съдебното производство законодателят, с оглед на съдържанието на основната разпоредба - [чл. 78, ал. 1 ГПК](#), разбира разноски за такси, разноски по производството и възнаграждението на един адвокат. Разноските за такси са за държавните такси, дължими на основание [чл. 4, б. "а" и "о" от Закона за държавните такси \(ЗДТ\)](#) във вр. с [чл. 73, ал. 3 ГПК](#) и [чл. 9а, ал. 2 ЗОДОВ](#) и определени по размер в Тарифа № 1 към Закона за държавните такси, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието и Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс, както и за други дължими такси (например таксата на основание [чл. 9, ал. 2 от Закона за Държавен вестник](#)). Разноските по

производството включват разноски, извършени от страната, във връзка с определени процесуални действия - депозит за призоваване на свидетел, възнаграждение за вещо лице, разходи за извършване на оглед. Възнаграждението за един адвокат представлява платеното възнаграждение на ползвания от страната адвокат. В случая ищецът е заплатил държавна такса в размер на 25 лева и 300 лева договорено и платено адвокатско възнаграждение. В полза на ищеца следва да се присъди цялата сума от 325 лева. Съдебните разноски са разходите на страните, произтичащи от участието им в административното производство. Всяка от страните по делото е отговорна за направените разноски. Отговорността за разноски по принцип е обективна/ безвиновна/, защото загубила спора страна отговаря за разноски, дори ако е положила най- голямо старание да води процеса добросъвестно. Съгласно разпоредбата на чл.81 от ГПК, по присъждането на разноски, съдът се произнася във всеки акт, с който приключва разглеждането на делото в съответната инстанция. Отговорността за разноските е гражданско облигационно отношение, то произтича от процесуалния закон и е уредено от него. Задължението за разноски произтича от неоснователно предизвикания правен спор и тежестта за тях е за страната, която неоснователно е предизвикала същия.

Воден от горното и на основание чл.203 АПК,вр.с чл.1,ал.1 от ЗОДОВ, Административен съд С.-Град

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА АГЕНЦИЯ,, МИТНИЦИ“ ДА ЗАПЛАТИ НА [фирма] ГР. С. СУМАТА ОТ 475,54 лева, представляваща обезщетение за пропуснати ползи под формата на законна лихва вследствие невъзможността на дружеството да ползва сума в размер на 1432 лева за периода от задържането на внесения депозит в размер на 1432 лева за периода от 23.06.2008 година до 15.03.2011 година ,настъпила вследствие отмяна на Решение № 585/07.10.2008 година на Началник Митница Аерогара С., ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на исковата молба-31.10.2011 година до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА АГЕНЦИЯ „МИТНИЦИ“ ДА ЗАПЛАТИ НА [фирма]- ГР. С. СУМАТА ОТ 325 ЛЕВА- РАЗНОСКИ ПО ДЕЛОТО.

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.138,АЛ.1 АПК ,ПРЕПИС ОТ РЕШЕНИЕТО ДА СЕ ИЗПРАТИ НА СТРАНИТЕ.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВАС на РБ в 14 дневен срок от получаване на препис от същото,съгласно разпоредбата на чл.211,ал.1 АПК.

СЪДИЯ: